

цесі цілком реально закласти в дітях основи елементарної хореографічної компетентності та мистецько-творчої особистості.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Наук. кер.: Т. О. Пироженко; Авт. кол-в: Байєр О. М., Безсонова О. К., Брежнєва О. Г., Гавриш Н. В. [та ін.]. МОНУ: Наказ 12.01.2021 р. №33 «Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція». URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf.
2. Шевчук А. С. Дитячі розваги і свята (у схемах, таблицях, визначеннях, сценаріях) : навч.-метод. посібник. Тернопіль : Мандрівець, 2020. 336 с.
3. Шевчук А. С. Дитяча хореографія: навч.-метод. посібник. 3-тє вид., зі змін. та доповн. Тернопіль : Мандрівець, 2016. 288 с.

Шабаліна Олена Миколаївна,
*кандидат мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри сучасної та бальної хореографії,
Харківська державна академія культури, Харків;
Інститут індивідуалізації і тьюторства, Київ, Україна*

ЕМОЦІЙНО-ТІЛЕСНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ФЕНОМЕН ЕФЕКТИВНОГО СПІВІСНУВАННЯ ЛЮДИНИ І ЛЮДИНИ-МИТЦЯ З ТЕХНОЛОГІЯМИ ХХІ ст.

Швидкість життя, що проявляється у збільшенні кількості подій на одиницю часу та контрастність життєвих завдань є рисою сьогодення. Людина прагне бути незалежною, знаходячись в соціумі, але стає залежною від прискорення темпу сучасного суспільства. Спресовування емоцій, які людина не встигає проживати, ігнорує, залишає на потім замість своєчасного вивільнення, споріднено постійній зміні технологій ХХІ ст., де одне відкриття замінюється другим швидше, ніж до нього звикає споживач.

Для процесу творення сучасному митцю необхідно проживати особисті емоції як людині, щоб перетворити їх енергію у витвір мистецтва. Сьогодні митець – хореограф, балетмейстер, художник, сценарист, який незалежно обирає форми та змісти відображення світу, живе у таких саме темпах прискорення і залежить від умов епохи тотальної цифровізації й автоматизації. Людина оточена даними через мобільні пристрої,

«розумні» будинки та міста, дронами, роботами, «інтернет речами». Люди масово автоматизують процеси та виробництво, впроваджують 3D друк, робототехніку, використовують доповнену та віртуальну реальності для посилення своїх можливостей. Відбувається впровадження нових цифрових та біотехнологій, за допомогою яких створюватимуть штучні органи. В суспільстві змінюється уявлення у тому, що означає «бути людиною» [4]. Де знаходити відповіді для розв'язання конфлікту «технології і людина», «технології і творчість митця»?

Деякі митці у професійній спільноті очікують впровадження штучного інтелекту, сприйняли зріст революційних технологій як нову свободу й готові довірити частину «рутинних» завдань фізичної та інтелектуальної праці компетенціям технологічного ресурсу. Для опису практик пізнання філософ В. В. Тарасенко вивів «термін “Людина Кликаюча”, який означає жителя світу медіа (сучасного світу IV), на противагу “Людині Читаючій” – людині світу бібліотек (світу III)». Перша має збіднілі мови, але багатші способи створення та відчуття світу [8]. Конфлікт «технологій та людини» стає прототипом конфлікту “Людини Кликаючої” та “Людини Читаючої”, бо перші змінюють світ других і провокують нові зміни.

Подоланням конфлікту в середині особистості сьогодні є народження феномену *емоційно-тілесний інтелект як усвідомлення єдності «дух, душа, тіло»* (термін, визначення, курсив мої – О. М. Шабаліна) – феномену, що стає новою свободою людини XXI ст. За В. В. Тарасенко, «тіло і світ – самоподібні, з одного можна виростити інше, тіло – не є частиною світу» [8].

Сьогодні ми маємо місце експансії технологій в поле людини і в тіло людини. Трендами стають персоналізація здорового способу життя, боротьба зі стресом. Аналіз генного матеріалу людини за відкриттями прикладної генетики дає показники схильності до різних типів фізичних навантажень, рекомендації відповідного виду спорту та ефективних типів вправ. Нові технологічні пристрої оцінюють рівень стресу на основі варіабельності пульсу й допомагають виявити стресові ситуації, відстежують стан спокійного розуму і допомагають навчитися заспокоюватися [7]. Чи людина залишить собі право обирати вид діяльності та дозвілля? Чи залишить собі людина дозвіл відчувати емоцію самотійно? Чи вийде митець за гради технологічних знахідок?

Розвиток емоційно-тілесного інтелекту – це новий підхід вивільнення людини і людини-митця XXI ст., яка прагне цілісного здорового організму. Це процес, в якому дух, душа і тіло постають у нерозривному розумінні емоції, тілесного впізнання її біологічного прояву в тілі та усвідомленні небіологічного тіла. Свобода балансу суб'єкта-митця – у виборі первинного акту творення як акту «самотворення» (визначення, курсив мої – О. М. Шабаліна), підтвердження чого знаходимо у В. В. Тарасенко «тіло людини теж є соціокультурним інститутом пізнання» [8].

Конфлікт – рушійна сила прогресу. Прикладом можемо вбачати «холодну війну» між США та СРСР тривалістю з середини 40-х до початку 90-х років ХХ ст. Тотальний конфлікт, який тримав весь світ в напруженому спогляданні «гонки», призвів до технологічного прогресу: політ до космосу, вихід у відкритий космос, освоєння космосу [3]. У конфлікті «технології і людина», безумовно, є випробовування для людства. Але він не має носити руйнівної сили, має стати рушійною силою сюжету «технології і людина», «технології і митець», дієвою пружиною творчої дії [6] на сцені світових змін.

Трансформації сучасного світогляду у сприйнятті соціуму, попереднього досвіду предків, соціальних ролей сучасної людини, призводить до необхідності перегляду завдань й засобів творення сучасних витворів мистецтва. В близькому майбутньому аналітики прогнозують утворення «творчих спільнот», в яких будуть природно переплетені творчість, робота, гра, життя. Трендом ХХІ ст. стають людиноорієнтовані послуги, засновані на тому, чого не можуть зробити роботи. Штучному інтелекту найскладніше імітувати творчий підхід і «людяність». Послуги від людей для людей залишаються актуальними у сферах освіти, здоров'я, розваги, дизайну, мистецтва [7].

Масова освіта індустріальної епохи сьогодні вже не готує до життя у багатовимірному сучасному світі, не розвиває мислення, знижує творчий потенціал та здатність до співпраці. На зміну традиційній системі освіти (що підтримує попередній рівень культури) приходять інноваційна (випереджальна, що дає розуміння та інструменти пошуку нових знань). Ресурсу традиційної (закритої) системи освіти стає недостатньо. Освіта стає відкритою [2]. Під впливом технологій суспільства з'являються революційні технології навчання у виникненні альтернативних систем освітньої діяльності, прикладом яких є Інститут індивідуалізації і тьюторства в Україні. Ми широко досліджуємо проблематику зміни парадигми «від культури до людини» парадигмою «від людини до культури» шляхом від антропології до антропопрактики й ставимо завданням утворення гуманітарних антропопрактик, в основі яких лежить «концепт людини» [4]; розробляємо програми, які виводять студента суб'єктом освітнього процесу у надлишковому середовищі, здатного до навігації [2]. «“Людина Кликаюча” як макроструктура – сукупність посилянь і лінків, що самоорганізується. Медіа, спочатку задумане як відображення або проведення деякої інформації, ... починає виробляти складні структури та порядки, які ніде, окрім як усередині цього медіа, не самодобудовуються» [8]. Переконають результати практик, що позитивно впливають на особистісне зростання людини за розвитком емоційного інтелекту (EQ) [1], який став актуальним після розрахунків інтелекту IQ [9], врівноважуючи емоції та розум. «Людина взагалі тілесна... Нові тілесні артефакти змінюють інституційний статус світу та способи оцінки фактів людини у цьому світі. Тіло починає пізнавати світ по-іншому» [8]. Саме тому, усвідомлене прийняття єдності «дух, душа, тіло», примирення із

собою дають розквіт потенціалу, який закладено в кожній людині на свій напрям розкриття творчості, на зникнення штучних меж між людьми, а емоційно-тілесний інтелект стає феноменом ефективного гармонійного співіснування людини і людини-митця з технологіями XXI ст.

Діяльність Інституту індивідуалізації і тьюторства спрямована на апробацію курсу «Емоційно-тілесний інтелект» та введення до курсу «Основи емоційно-тілесного інтелекту» на платформі ГО «Експериментальний танець в Україні та світі», інших освітніх платформах й подальше поглиблене дослідження цього феномену XXI ст.

Список використаних джерел

1. Гоулман Д. Емоційний інтелект / пер. з англ. С.-Л. Гумецької. Харків : Віват, 2018. 512 с.
2. Ветров С. В., Сербина Л. В., Шабалина Е. Н. Это: книга-приглашение в проект сетевого международного Института индивидуализации и тьюторства... : коллект. моногр. Киев : Издательство ИИТ, 2019. 144 с.
3. Зурапова Э. Отказаться от конфликтов целиком и полностью человечество не сможет никогда. Это движущая сила, двигатель прогресса. URL : <https://avtika.ru/konflikt-kak-dvigatel-progressa-primery/>
4. Мегатренды будущего: какие навыки понадобятся работодателям. *РБК. Тренды*. URL : <https://trends.rbc.ru/trends/futurology/5e99a48c9a79477826205b8d>
5. Розин В. М. Понятие и типы антропопрактик. URL : <https://nsuem.ru/scientific-activities/publishing-nsuem/chelovek-ru/n12/pdf/%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D0%BD.pdf>
6. Станиславский К. С. Работа актера над собой в творческом процессе переживания. *AvidReaders.ru*. URL : <https://avidreaders.ru/read-book/rabota-aktera-nad-soboy-v-tvorcheskom.html>
7. Тренды будущего: Тренды будущего десятилетия. *IBS IMBL*. URL : <https://business-gu.ru/raznoe/trendy-budushhego-trendy-budushhego-desyatiletija.html>
8. Тарасенко В.В. Человек кликающий: фрактальные метаморфозы (Мир IV и Человек Кликающий). *Информационное общество*. 1999. Вып. 1. С. 43 – 46. URL : <http://emag.iis.ru/arc/infosoc/emag.nsf/BPA/81ab34a63ee862c3c32568b100402341>.
9. Тригля А., Регадер Б., Гарсія-Аллен Дж. Що таке інтелект? Від IQ до кількох інтелектів. Видавництво EMSE. 2018.